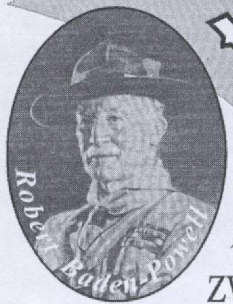
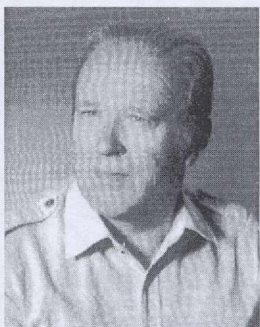

HARCERSKIE ECHO

ZWIĄZKU HARCERSTWA RZECZYPOSPOLITEJ W ZAKOPANEM

Druh Jan Szczerba

1918-2002

Należał do pokolenia równolatków II Rzeczypospolitej Polskiej, pokolenia wychowanego w duchu patriotyzmu i służby dla Ojczyzny. Na jego życie wpływ miała rodzina, szkoła, a przede wszystkim harcerstwo. Był człowiekiem pracowitym, aktywnym i jednocześnie bardzo skromnym.

Urodził się 29 października 1918 r. w Zakopanem jako syn Pawła i Zofii z d. Kupiec. Dzieństwo i młodość spędził w rodzinnym domu przy ul. Kasprusie. Jego ojciec zarabiał na utrzymanie rodziny jako doręcznik. Po ukończeniu szkoły powszechnej kontynuował naukę w Państwowym Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Oswalda Balzera w Zakopanem, maturę zdał w 1938 r.

Od 30 września 1938 r. odbywał służbę wojskową na Kursie Podchorążych Rezerwy 21 Dywizji Górskiej w Cieszynie. Kurs ukończył 22 lipca 1939 r. w stopniu kaprala podchorążego. Następnie otrzymał przydział do I Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu i stopień plutonowego podchorążego rezerwy. W sierpniu 1939 r. pełnił służbę na granicy polsko-słowackiej w okolicach Jaworzyny Krynickiej, jako dowódca drużyny, a następnie zastępca dowódcy plutonu.

Wybuch II wojna światowa. Po paru dniach utarek granicznych jego oddział

wycofuje się na wschód korytarzem rzeki Ropy na Gorlice, Biecz, Birczę, Jasło, Krośno, Lasy Janowskie, Gródek Jagielloński, Lwów. 20 września 1939 r. dostaje się do niewoli sowieckiej, z której ucieka i wraca do Zakopanego.

Podjął pracę u brata Antoniego jako stolarz i rzeźbiarz. W grudniu 1942 r., wraz z bratem Władysławem, zostaje wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. Pracuje w fabryce amunicji w Meschede (Honselwerke A.G., nr obozowy 1814) aż do wyzwolenia obozu przez armię amerykańską w kwietniu 1945 r. Następnie przebywa w obozie dla wysiedleńców w Wetzlar. Tutaj jest jednym z organizatorów repatriacji Polaków, działa też w powstałym w Niemczech Harcerstwie Polskim. Do Polski wraca 24 marca 1946 r. W Zakopanem początkowo pracuje dorywczo w PSS. Od jesieni 1946 r. rozpoczyna studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim, które przerywa w 1947 r., nie mogąc pogodzić nauki z pracą zawodową i społeczną.

Całe swoje życie zawodowe związał z ruchem spółdzielczym. Już 1 IV 1947 r. zostaje kierownikiem założonej przez harcerzy Spółdzielni „Spółnota Harcerska”, która prowadzi własny sklep przy ul. Kru-pówki i dom wycieczkowy „Albatros” przy ul. Sienkiewicza. Po likwidacji w 1949 r. ZHP, spółdzielnia zmienia nazwę na „Spółnota Tatrzańska”, a następnie w wyniku przekształceń przyjmuje nazwę Tatrzańska Spółdzielnia Pracy Włókienniczo-Odzieżowa w Zakopanem. Jej prezesem nieprzerwanie, aż do przejścia na emeryturę w 1984 r., był Jan Szczerba. W spółdzielczości pracuje w niepełnym wymiarze jeszcze do 1990 r.

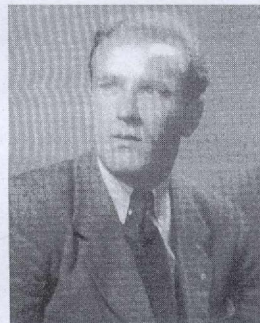
Od 1976 r. działa w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację oraz Związku Kombatantów RP i byłych Więźniów Politycznych, sprawując aż do śmierci funkcję przewodniczącego komisji rewizyjnej.

Przez kolejne dwie kadencje 1984-1988 i 1988-1990 był radnym Rady Miejskiej Miasta Zakopanego i Gminy Tatrzańskiej.

Obok harcerstwa jego pasją życiową był sport. Mimo że nigdy nie uprawiał sportu wyczynowego, był organizatorem, działaczem sportowym, sędzią narciarskim. Początkowo związany był z Harcerskim Klubem Narciarskim, a następnie od 1949 r., po likwidacji HKN-u, z Akademickim Zrzeszeniem Sportowym. W 1953 r. założył Spółdzielczy Klub Sportowy „Start” w Za-

kopanem. Aż do 1990 r. pozostawał jego prezesem i współtwórcą sukcesów. „Start” rozpoczynał swoją działalność w trudnych warunkach, jako jeden z ostatnich dużych klubów sportowych powstałych w Zakopanem. Zaczynając od zera, prezes Szczerba doprowadził klub do sukcesów w latach 60. i 70. Jego reprezentanci zdobywali dla kraju medale na mistrzostwach świata, startowali w igrzyskach olimpijskich, bronili barw Polski na wielu sportowych arenach całego świata. W latach siedemdziesiątych złoty i brązowy medal na mistrzostwach świata zdobył Józef Łuszczek, srebrny i brązowy - Andrzej Bachleka, brązowy - Jan Staszal.

Od najmłodszych lat, wraz z bratem Władysławem, związany był z zakopiańskim harcerstwem. Początkowo należał do I Drużyny Harcerzy im. ks. Józefa Ponia-towskiego, a następnie do II Drużyny Harcerzy im. Andrzeja Małkowskiego, sprawu-

Lata młodości Fot. archiwum rodzinne

jąc funkcję plutonowego. W latach 1936-37 wchodził w skład komendy Gniazda Harcerzy im. Andrzeja Małkowskiego w Zakopanem, zorganizowanego przez Zbigniewa Kubińskiego. W 1936 r. zdobył kolejno stopień wywiadowcy i ćwika, a w 1937 r. - harcerza orlego. Był pierwszym drużynowym założonej 1.07.1936 r. III Drużyny Harcerzy im. ks. Ignacego Skorupki, która skupiała uczniów szkół powszechnych (drużyna ta istnieje do dzisiaj, nosi obecnie imię Tadeusza Kościuszki). W lecie 1938 r. pełnił obowiązki oboźnego na obozie hufca w Chojnie w woj. poznańskim. Ukończył też, w ramach sekcji szybowcowej HKN, Harcerski Kurs Spadochronowy w zakresie I stopnia w Warszawie.

Służba wojskowa i wojna przerywają na kilka lat jego działalność harcerską. Po powrocie z Niemiec do Zakopanego w 1946 r. kontynuuje pracę w Komendzie Hufca Harcerzy, zostając w latach 1947-48 hufcowym. Jednocześnie kieruje Spółdzielnią „Spółnota Harcerska” i działa w Harcerskim Klubie Narciarskim. Likwidacja w latach 1948-1949 ZHP przez ówczesne władze państwowe powoduje kilkuletnią przerwę w działalności harcerskiej. Po reaktywowaniu harcerstwa ponownie czynnie włącza się do pracy harcerskiej w latach 1957-1959. Zostaje zastępcą komendanta hufca i wspólnie z komendantem hufca Tadeuszem Skimnia oraz Tadeuszem Sztromajerm, Józefem Hubertem, Kazimierzem Tomillą, Marią Masłowską, Marią Szczerbą i Jadwigą Kralową odbudowują zakopiańskie harcerstwo. Otrzymuje kolejno stopień podharcmistrza i harcmistrza. W latach siedemdziesiątych kierowana przez niego spółdzielnia wielokrotnie wspomaga finansowo zakopiańskie harcerstwo, funduje też w 1972 r. sztandar Tatrzańskiego Hufca ZHP w Zakopanem. Od 1980 r., wraz z innymi seniorami

harcerskimi, często spotyka się w hufcu z młodymi instruktorami, przekazując im swoje doświadczenia i rady.

Ostatnim dziełem druha Szczerby było założenie w 1993 r. Towarzystwa Gospodarczego „Spółnota Harcerska” i w 1996 r. Stowarzyszenia - Muzeum Harcerskie im. Olgi i Andrzeja Małkowskich w Zakopanem.

Do końca swoich dni, mimo pogarszającego się stanu zdrowia, aktywnie uczestniczył w pracach obu stowarzyszeń. Mimo dużej różnicy wieku i doświadczenia potrafił dobrze współpracować z pokoleniem współczesnej młodzieży.

W 1950 r. ożenił się z harcerką Marią Cukier, miał troje dzieci: Piotra, Stefana i Annę, wszystkie należały do harcerstwa, wszystkie też ukończyły studia wyższe. Wielkim wysiłkiem, w ciągu wielu lat zbudował własny dom.

Za swoją pracę społeczną, zawodową i walkę o niepodległość był wielokrotnie odznaczany i wyróżniany, otrzymał m.in.: Oznakę Grunwaldzką 1947, Medal Zwycięstwa i Wolności 1947, Złoty Krzyż Zasługi 1967, Krzyż Kawalerski OOP 1972, Krzyż Oficerski OOP 1984, Medal „Za udział w Wojnie Obronnej 1939 r.” 1982, Medal 40-lecia Polski Ludowej 1984, Złota Odnaka „Za Zasługi dla Zakopanego” 1978, Złota Odnaka „Za Zasługi dla Województwa Nowosądeckiego 1978, Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego 1957, Odnaka Honorowa ZIW 1973, Odnaka 100-lecia Sportu Polskiego 1967, Odnaka „Zasłużony dla ZSSF „Start” 1988, Odnaka Honorowa PZN 1988, Krzyż „Za Zasługi dla ZHP” 1982, Krzyż „Za Zasługi dla ZHP z Mieczami 1987, Honorowy Weteran Walk o Wolność i Niepodległość 2002, stopień: podporucznik Wojska Polskiego 2001.

dh Lesław Dall

Ostatni raz w harcerskim gronie

6 kwietnia br. odszedł na wieczną wartę jeden z nas. Pożegnaliśmy hm. Jana Szczerbę HR. Nasz udział w pogrzebie nie był zwykłym rodzajem służby, było to oddanie hołdu Harcerzowi, który pełniąc swoje obowiązki, zawsze był oparciem dla innych. Utkwili mi w głowie słowa księdza: - Odszedł na wieczną wartę niezwykle człowiek, jeden z tych starych, prawdziwych harcerzy.

Niezwykłym momentem było wystąpienie jednego z byłych drużynowych, który miał szczęście służyć pod komendą tak wspaniałego dowódcy. Przemówienie hm. Piotra Bąka HR - burmistrza Zakopanego, przybliżyło wszystkim zebranym sylwetkę tego człowieka. Odśpiewanie Modlitwy Harcerskiej nad grobem hm. Jana Szczerby HR wywołało we mnie i myślę, że we wszystkich obecnych, uczucie prawdziwego smutku oraz uzmysłowiło, jaką wielką

stratą dla naszego zakopiańskiego Środowiska Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej jest ta śmierć.

Uczestnictwo w tym pogrzebie było nie tylko rodzajem służby, było też nadzieją, że wyznając w życiu ideały, jakimi są Bóg, Honor i Ojczyzna, można je przeżyć godnie, pozostając do ostatnich dni przykładem prawdziwej służby instruktorskiej dla młodszych pokoleń.

pwd. Szymon Tatar HO

Z zalem i smutkiem żegnamy
zmarłego 4 kwietnia 2002 r.
**Druha Harcmistrza
Jana Szczerbę**
wybitnego instruktora harcerskiego
wychowawcę wielu pokoleń zakopiańskiego harcerstwa
współzałożyciela naszego Muzeum.

Cześć Jego pamięci!

Stowarzyszenie - Muzeum Harcerskie
Im. Olgi i Andrzeja Małkowskich w Zakopanem

Z zalem i smutkiem żegnamy
zmarłego 4 kwietnia 2002 r.
**Druha Harcmistrza
Jana Szczerbę**
znakomitego organizatora i gospodarza
współzałożyciela i długoletniego prezesa naszego Stowarzyszenia.

Cześć Jego pamięci!

Towarzystwo Gospodarcze „Spółnota Harcerska” w Zakopanem

Na Wieczną Wartę odszedł
**Druh Harcmistrz
Jan Szczerba**
wybitny instruktor harcerski
przedwojenny i powojenny Hufcowy Harcerzy w Zakopanem

Cześć Jego pamięci!

Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
w Zakopanem

